

ЗЕЛЕНЕ «ОКОЗАМИЛЮВАННЯ» ЯК МЕТОД НЕДОБРОСОВІСНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Безпідставне декларування екологічних характеристик чи переваг продукції, зокрема шляхом застосування відповідних тверджень чи символів

ЕКОЛОГІЧНЕ МАРКУВАННЯ (ENVIRONMENTAL LABEL, ECOLABEL – АНГЛ.) ТВЕРДЖЕННЯ, У ЯКОМУ ЗАЗНАЧЕНІ ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПЕВНОГО ПРОДУКТУ, ЗАСОБУ, МАТЕРІАЛУ ЧИ ВИРОБУ, ПОСЛУГИ АБО ОБ'ЄКТА БУДІВНИЦТВА

Згідно з ISO 14024 екологічні твердження про переваги продукції можуть бути подані у формі:

- знака екологічного маркування, що належить на законних правах органу з оцінки відповідності (під знаком екологічного маркування обов'язково має бути зазначений номер екологічного сертифіката);
- фраз, які вказують на певну екологічну перевагу об'єкта сертифікації, валідованих органом сертифікації

Право використовувати екологічне маркування має користувач екологічного сертифіката на підставі Угоди, укладеної між ним та органом з оцінки відповідності. Термін дії Угоди дорівнює терміну дії екологічного сертифіката.

У разі закінчення термін дії екологічного сертифікату або, якщо сертифікат визнано таким, що втратив чинність, його користувач повинен припинити застосовувати екологічне маркування!

РОЗУМІННЯ ПРИНЦИПУ ДОБРОВІЛЬНОЇ СЕРТИФІКАЦІЇ.

Сертифікація є добровільною для суб'єкта, який на власний розсуд приймає рішення про те чи буде він виробляти **екологічну продукцію** або ж звичайну. У разі, якщо він **прийняв рішення на користь екологічної продукції** і **планує наносити відповідне маркування**, то проходження процедури сертифікації у належно акредитованому й призначеному органі з оцінки відповідності стає для нього **обов'язковим!** (стала позиція АМК).

Добросовісним маркуванням може вважатись те, **право на застосування якого видається органом, компетентність якого перевірена і який має акредитацію згідно з Законом «Про акредитацію органів з оцінки відповідності».**

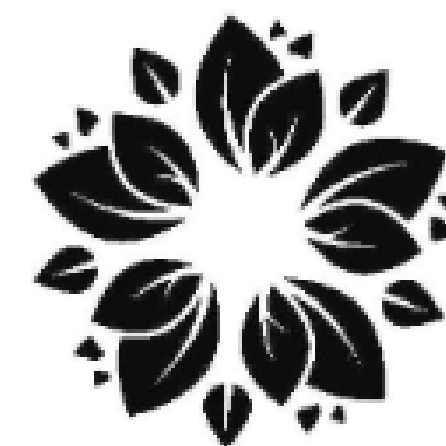
Навіть реєстрація права на торговельну марку із позначенням «еко» і, по суті, маркування продукції своєю ж маркою, без проходження процедури сертифікації, є порушенням норм діючого законодавства.

"Реєстрація знаку для товарів і послуг хоча й надає право на маркування товару, для якого відповідний знак для товарів і послуг зареєстрований, однак **не дає права на поширення інформації, що вводить в оману**, з посиланням на відповідне свідоцтво та не може переважати над правом інших осіб (у тому числі потенційних споживачів) на одержання достовірної інформації про харчові продукти."

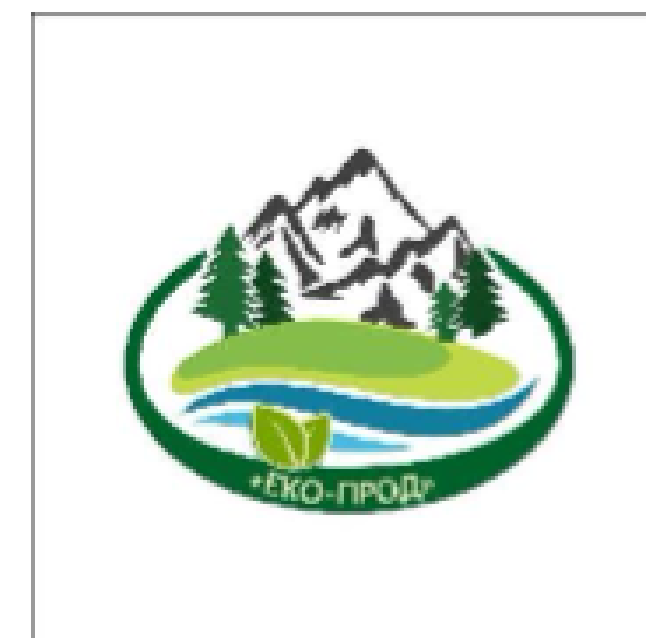
(Постанова ВГСУ від 03.06.2014 року у справі №921/918/13-г/7)

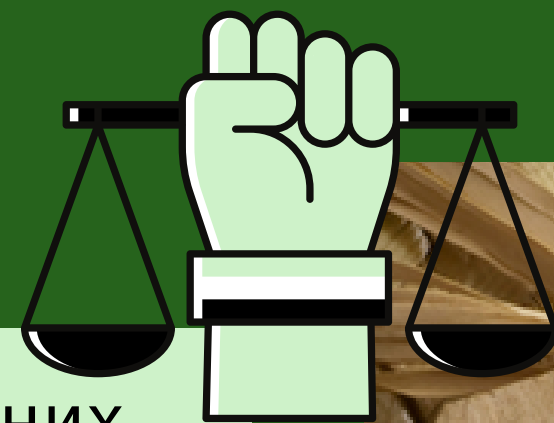
ЗАРЕЄСТРОВАНІ ТМ

ЕКО ГРЯДКА

Неправомірне використання екологічного маркування

Безпідставне застосування декларування екологічних характеристик чи переваг продукції порушує вимоги статті 15-1 Закону

«Про захист від недобросовісної конкуренції»
(поширення інформації, що вводить в оману).

Поширенням інформації, що вводить в оману, є повідомлення суб'єктом господарювання, безпосередньо або через іншу особу, одній, кільком особам або невизначеному колу осіб, у тому числі в рекламі, неповних, неточних, неправдивих відомостей, зокрема внаслідок обраного способу їх викладення, замовчування окремих фактів чи нечіткості формулювань, що вплинули або можуть вплинути на наміри цих осіб щодо придбання (замовлення) чи реалізації (продажу, поставки, виконання, надання) товарів, робіт, послуг цього суб'єкта господарювання.

Інформацією, що вводить в оману, є, зокрема, відомості, які:

- містять неповні, неточні або неправдиві дані про походження товару, виробника, продавця, спосіб виготовлення, джерела та спосіб придбання, реалізації, кількість, споживчі властивості, якість, комплектність, придатність до застосування, характеристики, особливості реалізації товарів, робіт, послуг, ціну і знижки на них, а також про істотні умови договору;
- містять неповні, неточні або неправдиві дані про фінансовий стан чи господарську діяльність суб'єкта господарювання; приписують повноваження та права, яких не мають, або відносини, в яких не перебувають;
- містять посилання на обсяги виробництва, придбання, продажу чи поставки товарів, виконання робіт, надання послуг, яких фактично не було на день поширення інформації.

Метою поширення інформації про екологічні характеристики чи переваги, що вводять в оману, є одержання неправомірної переваги в конкуренції. До нечітких та неконкретних тверджень належить безпідставне застосування формулювань на зразок **«еко»**, **«екологічний»**, **«екологічно чистий»**, **«екологічно безпечний»**, **«зелений»**, **«дружній до довкілля»**, **«натуральний»** тощо та/або неправомірне використання знаку екологічного маркування.

Орієнтиром у цій категорії справ є постанова Великої Палати Верховного Суду від 2 липня 2019 року у справі № 910/23000/17.

У вказаній справі Велика Палата дійшла висновку, **що для кваліфікації дій суб`єктів господарювання як недобросовісної конкуренції необов`язково з`ясовувати настання наслідків комерційної діяльності у формі відповідно недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, ущемлення інтересів інших суб`єктів господарювання (конкурентів, покупців) чи споживачів, зокрема через заподіяння їм шкоди (збитків) або іншого реального порушення їх прав чи інтересів, настання інших відповідних наслідків.**

«Достатньо встановити сам факт вчинення неправомірних дій, визначених законом як недобросовісна конкуренція»,

ГРІНВОШИНГ (GREENWASHING–«ЗЕЛЕНЕ ВІДМИВАННЯ»)

Грінвошинг викривляє вибір споживачів, які бажають купувати «зелені» продукти, але в кінцевому рахунку отримують продукти, які не приносять обіцяних переваг.

Це також створює плутанину на ринку та підриває ефективність добросовісних декларацій та маркувань, забираючи їхню частку на ринку

Основні ознаки грінвошингу

(так звані «7 гріхів greenwashing»)

- прихований компроміс (виділення переваг та приховування недоліків);
- озвучування екологічності одного з компонентів продукту, але замовчування про небезпечність та навантаження на довкілля всього виробничого процесу;
- бездоказовість – відсутність доказів екологічного позиціонування компанії або її продукції (достовірні дані, відповідні сертифікати);

GREENWASHING

- менше з двох зол (виробник акцентує увагу на певних характеристиках продукту відволікаючи споживачів від загальних наслідків);
- непотрібна інформація (неактуальні твердження або їх недоречність). Інформація про екологічність товару може бути правдивою, але абсолютно непотрібною чи несвоєчасною (твердження про відсутність речовин, які і так не містяться в продукті або заборонені на законодавчому рівні);
- обман споживача (брехня, помилкові заяви). Для залучення споживача виробник навмисно вводить його в оману, використовуючи слова «еко», «біо», «органік» або вигадує категорії енергозбереження, неіснуючі лабораторні дослідження і сертифікати якості;
- фальшиві маркування. Виробник наносить на товар вигадані титули, неіснуючі маркування (уявно схвалені третьою стороною)

**ПРИКЛАДИ
НЕПРАВОМІРНОГО ВИКОРИСТАННЯ
ЕКОЛОГІЧНОГО МАРКУВАННЯ**

ЕКОЛОГІЧНЕ МАРКУВАННЯ ТА ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ

Стаття 22 Закону України «Про публічні закупівлі» щодо тендерної документації зазначає: «... Технічні, якісні характеристики предмета закупівлі повинні передбачати необхідність застосування заходів із захисту довкілля».

Статтею 23 Закону визначено, що у разі встановлення екологічних чи інших характеристик до предмету закупівлі, замовник повинен в тендерній документації зазначити, які маркування, протоколи випробувань або сертифікати можуть підтвердити відповідність предмета закупівлі таким характеристикам.

Абзацом другим пункту 5 цієї ж статті встановлена вимога **що маркування, протоколи випробувань та сертифікати повинні бути видані органами з оцінки відповідності, компетентність яких підтверджена шляхом акредитації або іншим способом, визначеним законодавством.**

**МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ
ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
(Мінекономіки)**

вул. М. Грушевського 12/2, м. Київ, 01008 тел. (044)200-47-53, факс (044)253-63-71
E-mail: meconomy@me.gov.ua, <http://www.me.gov.ua>, код ЄДРПОУ 37508596

На № 325 від 02.06.2020

Державна екологічна академія
післядипломної освіти та
управління

dei2005@ukr.net

Щодо надання інформації

Розглянувши лист Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління, інформуємо.

Закон України "Про публічні закупівлі" (в редакції Закону № 114-IX від 19.09.2019) (далі – Закон) визначає правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави, територіальних громад та об'єднаних територіальних громад.

Відповідно до пункту 31 частини першої статті 1 Закону тендерна документація розробляється та затверджується замовником і містить відомості, визначені частиною другою статті 22 Закону, зокрема інформацію про маркування, протоколи випробувань або сертифікати, що підтверджують відповідність предмета закупівлі встановленим замовником вимогам (у разі потреби).

Згідно з абзацом другим частини п'ятої статті 23 Закону маркування, протоколи випробувань та сертифікати повинні бути видані органами з оцінки відповідності, компетентність яких підтверджена шляхом акредитації або іншим способом, визначеним законодавством.

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД
Сертифікат 28E2D9E7F900307B04000000E2662D004ED37C00
Підписувач Крижановський Микола Михайлович
Дійсний з 17.12.2019 0:00:00 по 17.12.2021 0:00:00

Мінекономіки
3432-06/40499-07 від 30.06.2020
18:25:26

Крім того, в Мінекономіки відсутня інформація про інші способи підтвердження компетенції органів з оцінки відповідності, крім їх акредитації, відповідно до Закону України "Про акредитацію органів з оцінки відповідності".

Отже, вимоги тендерної документації та перелік документів, якими учасник повинен підтвердити свою відповідність таким вимогам, визначаються замовником самостійно згідно із законодавством, виходячи зі специфіки предмета закупівлі з урахуванням частини четвертої статті 5 Закону та дотриманням принципів, закріплених у статті 5 Закону.

Повідомляємо, що листи Мінекономіки не встановлюють правових норм.

Директор департаменту технічного
регулювання та метрології Міністерства
розвитку економіки, торгівлі та
сільського господарства України

Микола КРИЖАНОВСЬКИЙ

СТАЛА ПОЗИЦІЯ АМК

Сертифікат відповідності вимогам екологічних критеріїв до продукції, що виданий органом з оцінки відповідності не акредитованим у НААУ, не є правомочним.

Враховуючи викладене, Законом України "Про технічні регламенти та оцінку відповідності" передбачено необхідність акредитації органів з оцінки відповідності щодо відповідності критеріям, установленим стандартами з переліку національних стандартів.

Згідно з інформацією з Реєстру акредитованих органів з оцінки відповідності Національного агентства з акредитації України (<https://naau.org.ua/reyestr-akreditovanih-ooov/>) у Реєстрі акредитованих органів з оцінки відповідності Національного агентства з акредитації України відсутня інформація про громадську організацію "Всеукраїнська спілка екологічного маркування "Зелена зірка".

Враховуючи викладене, наданий у складі Пропозиції ТОВ "КСАНТОС" сертифікат відповідності від 10.09.2019 № UA.C.0870-081/16-19, виданий громадською організацією "Всеукраїнська спілка екологічного маркування "Зелена зірка", яка не буда акредитована, що не відповідає умовам Документації в цій частині.

Враховуючи викладене, Пропозиція ТОВ "КСАНТОС" не відповідала умовам Документації в цій частині.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Поширення інформації, що вводить в оману.

Штраф до 5% доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

За відсутності доходу (виручки) або відомостей про їх розмір - штраф у розмірі до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (170 000 грн.).

ст. 21 Закону «Про захист від недобросовісної конкуренції»

За підрахунками АМКУ, у 2019 році органами Комітету було припинено 168 порушень Закону. Сума накладених штрафів склала 9,3 млн грн.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів

Штраф до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або **арешт** на строк **до шести місяців**, або **обмеження волі** на строк **до двох років**.

Використання завідомо підробленого документа

Штраф до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або **арешт** на строк **до шести місяців**, або **обмеження волі** на строк **до двох років**.

ст. 358 Кримінального Кодексу України

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

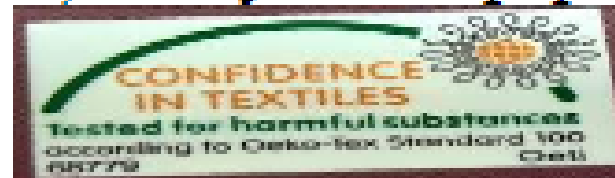
Незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару, або інше умисне порушення права на ці об'єкти, якщо це завдало матеріальної шкоди у значному розмірі.

Штраф від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

ст. 229 Кримінального Кодексу України

У той же час у відповідному реєстрі сертифікації на офіційному вебсайті (www.oeko-tex.com) відсутня інформація щодо отримання Товариством 1 для Продукції «Anita»

знака

і про проходження Товариством 1 добровільної сертифікації «ОЕКО-ТЕХ», що є показником якості та безпечності.

**Перевірити українських виробників, які мають екологічні сертифікати,
можна за посиланням:**

<https://www.ecolabel.org.ua/reestr-sertifikativ>

**АДВОКАТКА
ПУХАЛЬСЬКА
НАТАЛІЯ**

@RUDA_ADVOKATKA

3011500304@MAIL.GOV.UA

+380970472808